

Ризик трансмісії ТБ при виконанні різних лабораторних методик і процедур

USAID | **УКРАЇНА**
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**ІНФЕКЦІЙНИЙ
КОНТРОЛЬ
В УКРАЇНІ**

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

Посилення контролю за туберкульозом в Україні

Внутрішньо лікарняна передача МРТБ(дані молекулярно- епідеміологічних досліджень)

- **Латвія – 74 % випадків МРТБ мають однаковий генетичний зразок МБТ (від одного хворого), що свідчить про нещодавню передачу госпітальної інфекції**
- **Малаві 72 %**
- **Іспанія – 42%**
- **США (Меріленд) – 37%**
- **Велика Британія – 12%**

Критерії класифікації біологічних агентів за групами ризику

- 1-а група ризику - Низький рівень індивідуального та суспільного ризику
- 2-а група ризику - Середній рівень індивідуального ризику, обмежений рівень суспільного ризику
- 3-я група ризику – Високий рівень індивідуального ризику, обмежений рівень суспільного ризику
- 4-а група ризику - Високий рівень індивідуального ризику, високий рівень суспільного ризику

Коефіцієнт показника захворюваності на ТБ серед персоналу залежно від місця роботи

Место работы	Уровень риска (в сравнении с риском для общего населения)
Амбулаторный прием	4.2 – 11.6
Стационар общего профиля	3.9 – 36.6
Стационар	14.6 – 99.0
Приемный покой	26.6 – 31.9
Лаборатория	от 42.5 до 135.3

Tuberculosis among Health-Care Workers in Low- and Middle-Income Countries: A Systematic Review. Rajnish Joshi^{1,2}, Arthur L. Reingold¹, Dick Menzies³, Madhukar Pai^{3*}

¹ Division of Epidemiology, School of Public Health, University of California Berkeley, Berkeley, California, United States of America,

² Department of Medicine, Mahatma

Gandhi Institute of Medical Sciences, Sevagram, Maharashtra, India, ³ Montreal Chest Institute, McGill University, Montreal, Canada

PLoS Medicine. December 2006 | Volume 3 | Issue 12 | e494

Професійний ризик захворювання на туберкульоз серед лабораторних співробітників

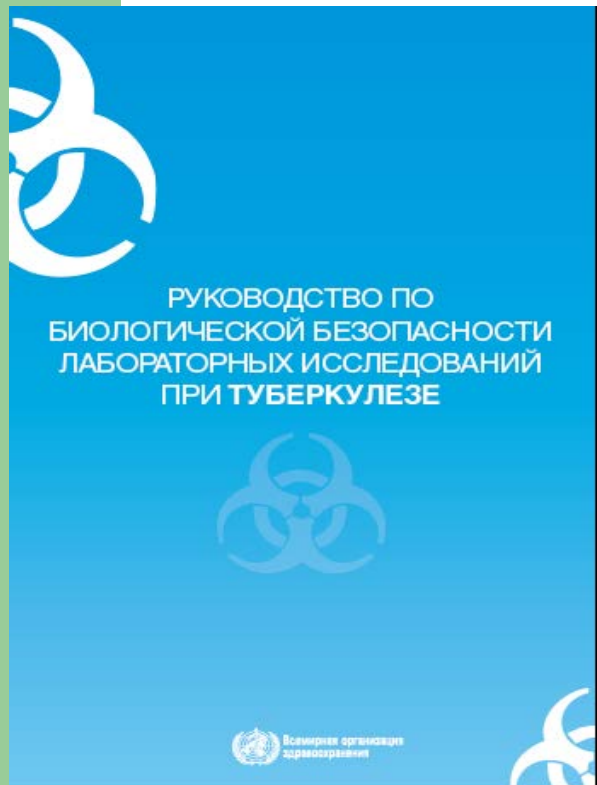
Место работы	Уровень риска (в сравнении с риском для общего населения)
Сотрудники лабораторий:	
Микроскопия бактериоскоп. препаратов	0.2 – 10.0
Культуральные исследования и ТЛЧ	1.7 – 34.9
ТЛЧ	4.5 – 102.5

Risk of occupational tuberculosis in National Tuberculosis Programme laboratories in Korea

S. J. Kim,* S. H. Lee,† I. S. Kim,† H. J. Kim,† S. K. Kim,† H. L. Rieder*INT J TUBERC LUNG DIS 11(2):138–142

International Union Against Tuberculosis and Lung Disease (The Union), Paris, France; † Korean National Tuberculosis Association, Seoul, Republic of Korea.

Нова система оцінки ризику у ТБ лабораторії

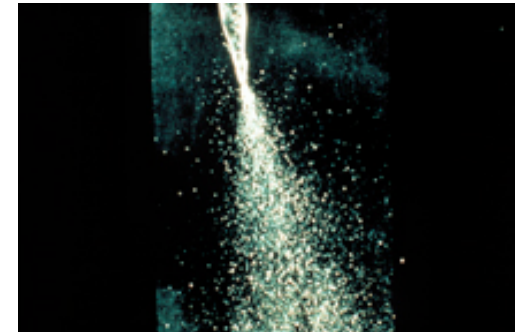

Рівень ризику ТБ лабораторії	Оцінка ризику	концентрація інфекційних часток в аерозолі
Низький ризик	Низький ризик утворення інфекційних аерозолів	низька
Середній ризик	Помірний ризик утворення інфекційних аерозолів	середня
Високий ризи	Високий ризик утворення інфекційних аерозолів	висока

Ризик процедури в лабораторіях ТБ

- **Ризик вдихання**
- Ризик проковтування
- Ризик інокуляції

Особливості внутрішньо лабораторного поширення МБТ

- Ступінь небезпеки внутрішньо лабораторної трансмісії туберкульозу залежить від:
- - характеру проведених маніпуляцій при використанні відповідних **методик**;
- - **кількості** надходять для дослідження проб, фактично містять інфекційний агент;
- - **концентрації** збудника в зразках;
- - **тривалості контакту** з пробами інфекційного матеріалу і чистою культурою збудника.

Особливості внутрішньо лабораторного поширення МБТ

- Ризик внутрішньо лабораторного зараження в лабораторіях, що проводять приготування мазків безпосередньо з мокротиння, значно нижче, ніж в лабораторіях, які готують мазки з концентрованого матеріалу або виробляють його посів.
- Ризик зараження значно менше в лабораторіях мікроскопії, де виявляється менше 1% позитивних мазків, порівняно з тими, в яких позитивні мазки становлять понад 10% від усіх досліджених.

USAID | **УКРАЇНА**
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Посилення контролю за туберкульозом в Україні

**ІНФЕКЦІЙНИЙ
КОНТРОЛЬ
В УКРАЇНІ**
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

Утворення бактеріальних аерозолів

- при відкриванні щільно закритих контейнерів з мокротою
- при додаванні розчинів до інфікованого діагностичного матеріалу
- при струшуванні бактеріальних суспензій, що містять МБТ
- при переливанні інфікованих рідин
- при роботі з петлею
- при роботі з піпеткою
- при фіксуванні мокрих мазків
- при центрифугуванні

Вірогідність інфікування

- Не кожна людина, що вступає в контакт з хворим на туберкульоз, стає інфікованим.
- Вірогідність перенесення інфекції залежить від декількох факторів.

Фактори, що впливають на інфікування

- Ступінь інфікованості хворого
- Тривалість контакту
- В якому навколишньому середовищі відбувається контакт з хворим

Деякі стани організму, що збільшують ризик захворювання на ТБ

- Недавно інфіковані (перші 2 роки)
- Особи зі змінами на R - грамі, що вказують на ТБ в минулому
- ВІЛ
- Цукровий діабет
- Особи, що отримують цитостатики
- Активні курці
- Особи зі зниженою масою тіла
- Особи, що зловживають
- Наркомани
- Безхатченки, безробітні, мігранти, бувші ув'язненні

Фактори ризику розвитку захворювання ТБ

Фактор ризику	У скільки разів вище ризик розвитку ТБ захворювання
СНІД	170
ВІЛ	113 (10% протягом 1-го року інфікування)
Недавня ТБ інфекція	15
Деякі стани організму	3-16

Властивості МБТ

- Стійкість у зовнішньому середовищі
- Стійкість до кислот, лугів, спиртів
- Патогенність (властивість МБТ, що виявляється здатність викликати захворювання)
- Вірулентність (ступінь патогенності)

Лабораторії з низьким рівнем ризику

Діагностичний рівень лабораторій

Лабораторія для
прямої мікроскопії
мазка мокротиння

і

- Маніпуляції зі зразками мокротиння для аналізу Xpert MTB/RIFR

Фактори, які підвищують ризик

Неадекватне використання
робочих поверхонь

- Слаба вентиляція або погане освітлення
- Неохайна робота зі зразками
- Робота з петлями багаторазового використання

Робота в добре вентильованому приміщенні

- Спрямований потік повітря, що забезпечує 6-12 повітрообмінів на годину.
- Спрямований потік повітря від чистих зон у напрямку зон, де можливе утворення аерозолів.
- Повітря повинено бути безпечно видалене з приміщення.
- Для процедур з низьким рівнем ризику має бути достатньо природної вентиляції за умови, що потоки повітря переміщуються в напрямку від лаборанта

Транспортні контейнери, які не протікають

Мінімізація утворення і вдихання аерозолів

- Обережність при відкриванні контейнерів із зразками
- Обережність при роботі з протікаючими контейнерами із зразками
- Робота з петлею
- Обеззаражування зразка для GeneXpert

ТБ лабораторії з помірним рівнем ризику

Діагностичний рівень лабораторій

- Обробка зразків для інокуляції в первинне середовище на основі твердих культур

Фактори, які підвищують ризик

- Слаба вентиляція та погане освітлення
- Поганий стан БББ
- Фактори, які заважають роботі БББ
- Необережні маніпуляції із зразками

Мінімальні заходи біобезпеки в лабораторіях з помірним рівнем ризику

- Вся обробка та розжиження зразків мокротиння проводить в БББ
- БББ повинні бути розташовані далеко від основних повітряних потоків і перехресних потоків повітря
- Бокси класу I або II класу повинні бути сертифіковані і проходити регулярне техобслуговування, як мінімум, один раз на рік
- На додаток, вторинний бар'єр досягається за рахунок односпрямованого потоку повітря і забезпечення, як мінімум, 6-12 КВЧ

Several sheets of laboratory protocols or manuals are posted on the upper part of the biosafety cabinet. The text is in Indonesian and includes sections such as:

- PROSEDUR KERJA** (Work Procedure)
- DAFTAR PUSTAKA** (Bibliography)
- DAFTAR ISI** (Table of Contents)
- DAFTAR GAMBAR** (List of Figures)
- DAFTAR TABEL** (List of Tables)
- DAFTAR LAMPIRAN** (List of Appendices)
- DAFTAR SINGKATAN** (List of Abbreviations)
- DAFTAR KELOMPOK** (List of Groups)
- DAFTAR PERANGKAT** (List of Equipment)
- DAFTAR BAHAN** (List of Materials)
- DAFTAR ALAT** (List of Tools)
- DAFTAR PERANGKAT DAN ALAT** (List of Equipment and Tools)
- DAFTAR BAHAN DAN ALAT** (List of Materials and Tools)

LABCONKO Public Health Safety Center

Logic

LABORATORY PROTOCOLS

PROSEDUR KERJA

DAFTAR PUSTAKA

DAFTAR ISI

DAFTAR GAMBAR

DAFTAR TABEL

DAFTAR LAMPIRAN

DAFTAR SINGKATAN

DAFTAR KELOMPOK

DAFTAR PERANGKAT

DAFTAR BAHAN

DAFTAR ALAT

DAFTAR PERANGKAT DAN ALAT

DAFTAR BAHAN DAN ALAT

Центрифуги з безпечними чашками

ТБ лабораторії з високим рівнем ризику (ізолювана ТБ лабораторія)

Термін «ізолювана ТБ лабораторія» означає об'єкт, який має мінімальні конструктивні особливості, необхідні для безпечних маніпуляцій з ТБ культурами.

USAID |
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНА

**ІНФЕКЦІЙНИЙ
КОНТРОЛЬ
В УКРАЇНІ**
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

Посилення контролю за туберкульозом в Україні

В ТБ лабораторіях, які класифікуються як такі, що мають високий рівень ризику, процедури по обробці життєздатних культур *M. Tuberculosis* для:

- ідентифікації
- ТЛЧ
- молекулярного аналізу

повинні проводитися в середині БББ, в ізольованій ТБ лабораторії.

Додаткові вимоги до безпеки для лабораторій з високим рівнем ризику

- Фізичний бар'єр між ізольованою зоною і зовнішніми зонами лабораторії
- Вестибюль має бути обладнаний спеціальними пристроями для відділення чистого і контамінованого одягу
- Двері у вестибюлі можуть бути самозакриваючими і з взаємним блокуванням
- Необхідно встановити оглядове вікно, щоб мати можливість зовні спостерігати за тим, що відбувається в лабораторії
- Автоклав повинен бути встановлений в безпосередній близькості від ізольованої ТБ лабораторії, що дозволить проводити стерилізацію пробірок і флаконів з культурами до їх видалення для утилізації

Засоби індивідуального захисту

- Халати повинні бути непроникними для рідин, обов'язково носити рукавички.
- Використання шапочок, бахіл або спеціального взуття є необов'язковим, але вони можуть застосовуватися в якості додаткових засобів захисту
- Респіраторні маски забезпечують додатковий захист під час проведення процедур високого ризику
- Персонал завжди повинен мити руки перед відходом з лабораторії

Первинний бар'єр

Засоби індивідуального захисту

● Рукавички

● Костюми/хвартухи

● Респіратори

● Інше

Умови, при яких підвищується ризик інфікування

- Збільшення обсягу навантаження
- Велика скупченість людей та обладнання
- Наявність гризунів та комах
- Присутність осіб, яким не дозволено вхід у лабораторію

Посилення контролю за туберкульозом в Україні

